

**ZAMONAVIY KLINIK
LABORATOR TASHXISI
DOLZARB MUAMMOLARI**
xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman

27 dekabr 2022 yil

O'zbekiston Respublikasi Sog'Liqli saqlash vazirligi

www.ssv.uz

Toshkent tibbiyot akademiyasi

www.tma.uz

4. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Laboratoriya ishi: o'quv qo'llanma. Toshkent, 2022. 140 b.

5. Saidov A.B. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Gematologik kasalliklar sitologik diagnostikasi: o'quv uslubiy qo'llanma. Toshkent, Toshkent tibbiyot akademiyasi bosmaxonasi, 2021. – 56 b.

KLINIK LABORATOR DIAGNOSTIKA FANINI O'QITISHDA RAQAMLI TELETIBBIYOT IMKONIYATLARI

Xalmuxamedov B.T.

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Elektron sog'liqni saqlashning samarali ishlashi uchun tibbiyot xodimlarini tayyorlash darajasini tubdan yaxshilash kerak. Tibbiyot universitetida zamonaviy laborator jarayonini modernizatsiya qilish jarayonida yuqori texnologiyalarga asoslangan faol usullari tizimini joriy etish dolzarb vazifadir.

Bugungi kunda teletibbiyot doirasida masofaviy o'qitish quyidagilarni o'z ichiga oladi: tibbiyot talabalari va tibbiyot xodimlarini tayyorlash, shifokorlarning malakasini oshirish; sirtqi aspirantlar va doktorantlar bilan ishlash; laborator va instrumental diagnostika va davolashning yangi usullari to'g'risida tezkor ma'lumot almashish uchun seminarlar, hozirda faqat ixtisoslashtirilgan sog'liqni saqlash muassasalarida mavjud; operatsiyalarni masofadan translyasiya qilish; foydalanuvchilarni yangi tibbiy texnologiyalar, uskunalar va boshqalarni o'zlashtirishga o'rgatish; markazlashtirilgan va xalqaro tibbiyot markazlari va o'quv markazlari xizmatlaridan foydalanish.

Tibbiy videokonferensiyalar uchun standart uskunalar to'plamiga odatda quyidagilar kiradi: ISDN kanal, Kompyuter, Videokonferens aloqa uskunalari, Tasvirlarni kiritish, qayta ishlash va saqlash uchun uskunalar, Videoregistrator, Audio aloqa tizimi, dasturlar va boshqalar (skaner, kompyuterga video kiritish kartasi, tasvirni qayta ishlash va saqlash dasturi; bemor tahlillari bilan ma'lumotlar bazasini saqlash dasturi).

Masofaviy o'qitish uchun yechimlar maqsadga qarab turli xil tizimlarga (kodeklarga) asoslanishi mumkin (binolar hajmi, tinglovchilar soni, bir vaqtning o'zida ulangan masofaviy punktlar soni va boshqalar.). Masalan, an'anaviy televizorlar yoki plazma panellar bilan to'ldirilgan ixcham kodeklardan foydalanish mumkin. Bu sensorli ekranli boshqaruv paneli (sensorli ekran), ya'ni grafik interfeys tugmachalarini to'g'ridan-to'g'ri panel ekranida bosib, butun masofaviy o'qitish tizimini osongina boshqarish imkonini beruvchi qurilma. Boshqariladigan qurilmalar ro'yxatiga kameralar, har qanday turdagi yozib olish moslamalari, hujjatli kameralar va mikrofonlar kiradi. Bunday uskunalar orasida shiftga joylashtirilgan va xonada bo'lganlarning barchasini suhbatga qo'shish imkonini beruvchi maxsus mikrofon mavjud.

O'zbekistonda teletibbiyot texnologiyalarini rivojlantirish va qo'llashning asosiy yo'nalishlari belgilab olindi: teletibbiyot maslahat / teleustozlik. Bunday holda, bemorni davolovchi shifokor boshqa tibbiy muassasada, shu jumladan boshqa shaharda joylashgan maslahatchi bilan muhokama qiladi; telemetibbiyot

ma'ruza/seminar. O'qituvchi (o'qituvchi) bir vaqtning o'zida barcha ishtirokchilarga murojaat qilishi mumkin va ular o'z navbatida – - agar bir-biri bilan shaxsan muloqot qilishning iloji bo'lmasa, o'qituvchiga; telemonitoring (telemetriya). Ko'pgina bemorlarning ma'lumotlari maslahat markaziga uzatiladi. Olingan ma'lumotlar tashxisni aniqlash va yeng samarali davolanishni tayinlash uchun zarurdir; teletibbiyot yig'ilishi/maslahat/simpozium.

Endi bemorlar va shifokorlarning qulayligi uchun barcha hujjatlar elektron shaklga tarjima qilinadi. Shifokorlar bilan nafaqat qabulda, balki poliklinikalarda va Internetda maxsus terminallar orqali ham uchrashish qobiliyati, albatta, bemorning vaqtini va kuchini sezilarli darajada tejaydi. Elektron tibbiyot tizimidagi axborot-kommunikatsiya texnologiyalari elektron tibbiyot xizmatlarini ko'rsatish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni o'z vaqtida va ishonchli almashishni ta'minlashi kerak.

O'zbekiston Respublikasida elektron sog'liqni saqlashni joriy etish oliy ta'lim muassasalarida zamonaviy tibbiy ta'limni shaxsiy va kompetensiyaga asoslangan yondashuvga yo'naltirish bilan tavsiflanadi. Bu ustuvor vazifa bo'lib, bitiruvchilarga amaliy sog'liqni saqlashga imkon qadar yaqin bilimlarni mustaqil ravishda egallashga imkon beradigan asosiy kompetensiyalarni shakllantirishga asoslangan o'quv elementlarini joriy etish orqali ta'lim tizimini modernizatsiya qilishni nazarda tutadi. Shu nuqtai nazardan, elektron sog'liqni saqlash sohasidagi mutaxassislarni amaliy tayyorlashga katta ye'tibor beriladi, chunki bakalavr darajasini tamomlagan talabalar, ya'ni diplom olgan bo'lajak oilaviy shifokorlar darhol birlamchi sog'liqni saqlash sohasida amaliy ishlarni boshlaydilar. Turli xil yangilangan ma'lumotnomalar va shablonlardan foydalanilganligi sababli, bemorga ko'rsatiladigan tibbiy yordam holatlari to'g'risidagi ma'lumotlarni elektron tibbiy yozuvga kiritish ambulatoriya kartalari va tibbiy yozuvlarni qo'lda to'ldirishga qaraganda ancha kam vaqt talab yetadi. Bundan tashqari, uni amalga oshirish hujjatlarni bir tibbiy tashkilotdan boshqasiga o'tkazish muammosini bartaraf yetadi, bemorlarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish darajasini oshiradi-bu elektron tibbiyot xizmatlarini ko'rsatish uchun zarur bo'lgan yuqori sifatli ma'lumot almashinuvini ta'minlaydi.

Zamonaviy teletibbiyot innovatsion kompyuter texnologiyalari asosida elektron ambulatoriya kartasini ochish va bemorning pasport ma'lumotlarini kiritish; shikoyatlar va anamnezni kiritish, ob'ektiv tekshiruv natijalari, tashxis qo'yish; bemorda bemor uchun laboratoriya va asbobiy tekshiruvlarni tayinlash, laborator tekshiruv natijalarini elektron karta va electron kasallik tarixiga kiritish; ushbu bemorga davolanishni buyurishni o'rgatish talabalarni kasbiy va o'quv motivatsiyasini oshirish, birlamchi tibbiy yordamdagi amaliy faoliyatga erta tayyorgarligi ta'minlashda katta ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Tibbiyot talabalarini o'qitish tayyorlash jarayonida "elektron laboratoriya" kursining joriy etilishi talabalarning birlamchi tibbiy yordamda tibbiy faoliyatga tayyorgarligini oshiradi va mustahkamlaydi. Talabalar o'z ishiga yanada ishonchli va tayyor bo'lishlari bilan ularning o'qish va kasbiy faoliyatga bo'lgan motivatsiyasi ham oshadi. Shuning uchun, ayniqsa, respublikamiz tibbiyot

institutlarida elektron resurslar bilan ishlash bo'yicha o'quv kurslarini rivojlantirish va takomillashtirish juda muhimdir.

Adabiyotlar.

1. Kurbonova Z.Ch., Babadjanova Sh.A. Laboratoriya ishi: o'quv qo'llanma. Toshkent, 2022. 140 b.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ДИАГНОСТИЧЕСКИХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ СОВРЕМЕННОЙ БАКТЕРИОЛОГИЧЕСКОЙ ЛАБОРАТОРИИ

Абдуллаев А.С., Шаниева З.А.

Европейский медицинский университет

Стратегия антибактериальной терапии включает целенаправленную антибиотикотерапию, основанную на микробиологическом определении чувствительности выделенного у больного возбудителя к антибиотикам *in vitro*, и эмпирическую - комбинированную монотерапию, деэскалационную терапию. Этиотропная терапия является базисной, но адекватная антибиотикотерапия часто затруднена в связи со сложностью раннего выявления возбудителя, в среднем она занимает 3-5 дней. Приоритетным в этом направлении, является использование современных бактериологических анализаторов в медицинской рутине.

Целью работы явилась оценка диагностических возможностей современной бактериологической лаборатории.

Материалы и методы: Проведен ретроспективный анализ результатов бактериологических исследований лаборатории «BakTest Laboratory» за последние 3 месяца 2022 года. Изучено 5793 видов биоматериала, из них положительными были 4260 (73,5%), 511 (26,5%) - отрицательными. Из биоматериалов больных выделено более 3400 штаммов различных видов микроорганизмов. Идентификация выделенных микроорганизмов выполнялась с помощью тест-наборов фирмы «Hi-Media», Индия, определение чувствительности к антимикробным препаратам производилось диско-диффузионным методом в соответствии с рекомендациями EUCAST, и автоматизированным методом на бактериологическом анализаторе BD Phoenix M50 (последний 1 месяц).

Результаты исследования: Наиболее часто патогены высеивались из зева и дыхательных путей (нос, мокрота и т.д.) – 2000 (47%), мочи – 1400 (33%), исследования кала на дисбактериоз - 409 (9,6%), исследования крови на стерильность -157 (3,7%), исследования спермы, сока простаты - 98 (2,3%), из различных ран и кожи - 85 (2%) и другие 102 (2,4%). Детей было (0-20 лет) - 1043 (27,5%), взрослых (21-60 лет) - 2578 (68%), пожилых (60 лет и старше) - 174 (4,5%).

Наиболее часто выделяемыми патогенами зева и дыхательных путей были *Strept.spp.* – 21%, *Str.pyogenes* – 16%, *St.aureus* – 20%, *Haemophilus inf.* – 6,6%, *gr.p.Candida* – 7,8%, *E.coli* - 16%. Частыми возбудителями